

PROGRAMACIÓN

RELIGIÓN CATÓLICA

2º Y 4º E.S.O.

INDICE

- 1. -CONTRIBUCIÓN DÁ MATERIA AO LOGRO DÁS COMPETENCIAS BÁSICAS**
- 2. OBXECTIVOS**
- 3. CONTIDOS**
- 4. CRITERIOS DE AVALIACIÓN**
- 5. MINIMOS PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA**
- 6. METODOLOXIA**
- 7. MATERIAIS CURRICULARES E DIDÁCTICOS**
- 8. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN. AVALIACIÓN ORDINARIA E EXTRAORDINARIA**
- 9. SISTEMA DE CUALIFICACIÓN**
- 10. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE**
- 11. PROGRAMA DE REFORZO PARA RECUPERACIÓN DE PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES**
- 12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES**
- 13. TRATAMENTO DO FOMENTO DÁ LECTURA**
- 14. TRATAMENTO DÁS TIC**

1. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

A IMPORTANCIA DAS COMPETENCIAS BÁSICAS E A SÚA CONCRECIÓN

Os programas da Administración, en liña co concepto de currículo disposto non artigo 6 da LOE, destacan o valor das competencias básicas. A Lei, na súa art. 26.1 (principios pedagóxicos da ESO) determina que nesta etapa prestatase especial atención á adquisición e desenvolvemento de competencias básicas. Estas serán referente dous procesos de ensino-aprendizaxe e de avaliación (promoción, titulación e avaliación de diagnóstico ao finalizar segundo). Todo iso implica que os ensinos que se establecen non currículo oficial e a súa concreción nos centros han de garantir o desenvolvemento das competencias básicas polos alumnos.

As competencias básicas defínense (Escamilla e Lagares, 2006) como capacidades relacionadas, de xeito prioritario, co saber facer; a consideración de funcionalidade e practicidade da competencia non a reduce a un carácter meramente mecánico; o saber facer posúe, tamén, unha dimensión de carácter teórico-comprensivo (compoñentes, claves, tarefas, formas de resolución) e, tamén unha dimensión de carácter actitudinal (que permite dispoñer a bagaxe de coñecementos, a súa mobilización e a valoración das opcións). Supoñen, pola súa complexidade, un elemento de formación ao que hai que achegarse, de xeito converxente (dende distintas materias) e gradual (dende distintos momentos e situacións de aprendizaxe -cursos, etapas).

Os novos currículos da ESO e Primaria identificaron oito competencias básicas para o conxunto da escolaridade obrigatoria. Son as seguintes:

1. Comunicación lingüística.
2. Matemática.
3. Coñecemento e interacción co mundo físico.
4. Tratamento da información e competencia dixital.
5. Social e cidadá.
6. Cultural e artística.
7. Aprender a aprender.
8. Autonomía e iniciativa persoal.
9. Competencia espiritual

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

O desenvolvemento destas competencias básicas constitúe, nas nosas concrecións do currículo, unha obriga; pero deberemos materializalas en enunciados máis concretos que, dende cada materia, definan medios operativos que identifiquen a corresponsabilidade de cada ámbito do currículo para a súa adquisición e desenvolvemento. Deste xeito, mostraremos unhas competencias específicas como elementos de desempeño en contextos determinados de ensino-aprendizaxe; quedarán supeditadas, pois, ás básicas. Non noso documento mostramos esa relación de compromiso a través da explicitación do número que a acompaña nos documentos oficiais e que mostramos anteriormente.

RELACIÓN DÁ MATERIA COA COMPETENCIAS BÁSICAS

O carácter integrador da materia de Relixión católica, fai que a súa aprendizaxe contribúa á adquisición de varias das competencias básicas:

- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia en comunicación lingüística posto que propón a utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, como instrumento de aprendizaxe e como instrumento de regulación de condutas e emocións. Ademais, mediante as súas propostas de traballo, as súas actividades e os seus recursos fomenta a escoita e a conversación consciente dous principais tipos de interacción verbal, a comprensión e a comunicación, e promove ou feito de saber verbalizar conceptos, explicitar ideas, redactar un escrito e expoñer un argumento.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia non coñecemento e a interacción co mundo físico xa que as súas formulacións buscan sempre que ou alumno saiba interactuar co mundo físico, aprenda a interpretar os sucesos e predicir as súas consecuencias e perciba axeitadamente ou espazo físico non que a desenvolve a vida e a actividade humana. Ademais, subliña a importancia que ten ser consciente da importancia do uso responsable dous recursos naturais.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia do tratamento da información e competencia dixital xa que promove que os alumnos saiban buscar, obter, procesar e comunicar información e transformala en coñecemento. Saber acceder á información utilizando técnicas e estratexias diversas e

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

dominar ou uso das ferramentas das TICs como apoio de traballo constitúen tamén competencias importantes fomentadas por esta materia.

- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia social e cidadá xa que promove que os alumnos coñezan a realidade social, ou seu pasado histórico e os seus problemas, saiban vivir en sociedade, comprender a realidade social do mundo non que viven e exercer a cidadanía democrática. Ademais, a materia busca que os alumnos sexan capaces de poñerse non lugar do outro, aceptar ás diferenzas, ser tolerante e respectar os valores, ás crenzas, ás culturas e a historia persoal e colectiva dous outros, saber convivir e facelo de forma comprometido cos valores universalmente aceptados.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia cultural e artística xa que promove que os alumnos saiban apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilicen a cultura e a arte como fonte de gozo e enriquecemento persoal e aprecien a expresión de ideas, experiencias ou sentimentos de forma creativa.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia para aprender a aprender xa que promove que os alumnos sexan capaces de iniciarse na aprendizaxe e continuala de xeito autónomo, que saiban desenvolverse ante ás incertezas, admitir diversidade de respostas posibles ante un mesmo problema, ser conscientes do que se sabe e do que queda por aprender e saber cómo se aprende e como se xestionan os procesos de aprendizaxe.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia da autonomía e iniciativa persoal xa que promove que os alumnos saiban optar con criterio propio, saiban levar adiante ás iniciativas necesarias para desenvolver e facerse responsables das propias opcións e adquieran a capacidade necesaria para enfrontarse aos problemas. Ademais, a materia de Relixión católica busca que os alumnos adquieran valores como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade dun mesmo, a demora da satisfacción, e sexan capaces de transformar ás ideas en actos, de xerar ideas novas e posúan ás calidades da autonomía, autoestima, perseveranza, responsabilidade, autocrítica, iniciativa e creatividade, ademais das habilidades sociais do respecto polas ideas dous demais, capacidade de diálogo e traballo cooperativo.

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

Para rematar, vos contidos desta materia de Relixión católica subliñan a importancia de que os alumnos teñan confianza en se mesmos, espírito de superación e a asunción de riscos, e sexan capaces de ter un espírito emprendedor e unha sa ambición persoal e profesional.

2. -OBJECTIVOS

1. Situarse ante a dignidade da persoa humana polo seu orixen, a súa transcendencia e a súa finalidade, e descubrir os elementos do feito relixioso e as súas diferentes manifestacións na historia e na vida dos pobos, que responden ás súas grandes preguntas sobre a existencia.
2. Analizar os interrogantes profundos do ser humano (vida, morte, dor), para valorar as respostas que a fe cristiá da sobre o sentido da vida.
3. Coñecer os documentos fundamentais da fe católica que conteñen a mensaxe cristiá, para comprender e expresar axeitadamente esta mensaxe revelada e as súas formulacións de fe.
4. Saber utilizar a Biblia situándoa na súa orixe, forma e finalidade e interpretación adecuada en relación coa historia e experiencia relixiosa de Israel e como expresión da revelación de Dios Padre aos homes.
5. Identificar a Jesucristo como Fillo de Deus encarnado entre os home mediante o coñecemento e análise da súa mensaxe, vida e presenza polo Espírito Santo na igrexa.
6. Coñecer e valorar o sentido e finalidade da igrexa como a realización institucional do servizo de humanización e salvación que Cristo ofrece ao ser humano, e descubrir a súa achega nos feitos máis importantes da historia española e europea.
7. Interpretar o significado dos signos e símbolos relixiosos máis relevantes, con especial atención aos sacramento e ás celebración relixiosas máis estendidas no ámbito social e relixioso, evitando a discriminación por crenzas relixiosas.
8. Descubrir os fundamentos racionais e da revelación que xustifican o ensino moral da igrexa e orientan os hábitos sociais relacionados coa vida, a saúde, a sexualidade, o amor, o uso e consumo dos bens e o medio.
9. Descubrir e analizar o fondo significado con que se ordena a convivencia e as formas de organización social: a tolerancia activa, a

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

solidariedade, liberdade, xustiza, participación, responsabilidade, diálogo interrelixioso, sinalando a súa orixe cristiá e aplicándoos ás situacións persoais e sociais habituais.

10. Aprender e ordenar de forma xerárquica os valores, actitudes e normas que conforman o ser cristián para tomar opcións que poidan dar sentido á súa propia vida.
11. Aprender a emitir xuízos que desenvolvan a formación da conciencia moral, tendo en conta os principios fundamentais da oral cristiá, o dereito á liberdade e responsabilidade aplicándoos á pluralidade de opcións presentes nos medios de comunicación e nas realidades sociais, económicas e políticas do seu ámbito.
12. Coñecer, valorar e respectar o patrimonio relixioso, artístico e cultural, a través da linguaxe simbólica e icónica da arquitectura, pintura, literatura, música e liturxia, como expresión das grandes etapas da historia e da cultura do seu ámbito.

3. CONTIDOS

PRIMEIRA AVALIACIÓN

2º ESO

1. A experiencia relixiosa como realidade antropolóxica. O misterio e as mediacións.
2. Principios fundamentais da relixión budista.
3. O Islam. Crenzas e prácticas.

4º ESO

1. Importancia da historia da Igrexa
2. A igrexa nos primeiros séculos
3. Ser pobo de Deus. Manter vivo o cristianismo.

SEGUNDA AVALIACIÓN

2º ESO

4. Contexto histórico, xeográfico e social de Jesús, e a súa formulación vital na relación coas persoas do seu tempo.
5. A actuación de Jesús.
Os xestos de Jesús: signos do Reino
6. O rexeitamento á mensaxe e a persoa de Jesús. Paixón e morte de Jesús. A Resurrección como a grande noticia da fe cristiá.

4º ESO

4. A igrexa na Idade Media
5. A Igrexa no Renacemento
6. A Igrexa no Barroco

TERCEIRA AVALIACIÓN

2º ESO

7. A igrexa e os sacramentos.
8. Os sacramentos de iniciación: Bautismo, Confirmación e Eucaristía.
9. Os sacramentos de sanación. Reconciliación e Unción de enfermos.
Os sacramentos de servizo: Matrimonio e Orde Sacerdotal

4º ESO

7. A Igrexa nos séculos XVIII e XIX
8. O concilio Vaticano II
9. A Igrexa na actualidade

4 CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Saber expresar os principais elementos da mensaxe de Deus creadora e salvadora da humanidade a través dos principais acontecementos de la Biblia.
2. Describir os puntos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo con outras cosmovisións, humanismos e sistema de interpretación da vida.
3. Resumir os puntos esenciais que constitúen a obra salvadora de Jesucristo a través da súa morte e Resurrección.
4. Coñece as orixes da igrexa como pobo de Deus e a súa misión e organización ministerial
5. Identifica as orixes da igrexa pobo de Deus e a súa misión evangelizadora a través da análise e comparación de textos bíblicos.
6. Coñece e valora modelos de vida e movementos cristiáns que contribuíron ao crecemento da igrexa e á súa misión no mundo.

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

7. Identifica e valora actitudes e capacidades persoais que favorecen o crecemento da identidade persoal e o harmónico desenvolvemento das relacións cos demais.
8. Identifica os acontecementos máis significativos da historia da igrexa, valora con sentido crítico as luces e sombras desta institución na súa relación coa sociedade de cada momento.
9. Localiza no espazo e no tempo da historia do noso pobo as tarefas evanxelizadoras da igrexa e as súas achegas ao crecemento harmónico e pacífico da nosa sociedade.
10. Coñecer os modelos de vida máis importantes da historia da igrexa e a súa achega á comunidade cristiá.
11. Fundamentar o sentido e realidade da esperanza cristiá e a fe na vida eterna.

5. MÍNIMOS PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA

Para avaliar o proceso de maduración e aprendizaxe ao longo do desenvolvemento do tema

- Observación da actividade diaria do alumno.
- Valoración do desenvolvemento das súas capacidades.
- Seguimento do proceso de ensino aprendizaxe.
- Valoración de desenvolvemento das súas capacidades.
- Resposta a cuestionarios.
- Comentario de textos bíblicos.
- Expresións de fe.

6. METODOLOXÍA

A RELIXIÓN CATÓLICA NA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA. PERSPECTIVA METODOLÓXICA.

1. Valor formativo da materia

O ensino relixioso contribúe á calidade da educación dende a proposta e desenvolvemento duns coñecementos, valores e actitudes que conforman ou seu propio currículo. A opción confesional católica faino desenvolvendo especialmente a capacidade transcendente do alumno, presentando a

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

proposta de Jesús de Nazaret de tal modo que poida dar sentido á súa vida e iluminar ou fundamento daqueles valores comúns que fan posible unha convivencia libre, pacífica e solidaria.

Non podería existir unha formación integral e, xa que logo, unha educación de calidade, se non a desenvolvesen todas ás capacidades inherentes ao ser humano, entre ás cales se atopa constitutivamente a capacidade transcendente. Esta capacidade básica do individuo adquire ou seu auténtico cumprimento na procura do sentido último dá vida. Enraizada non máis profundo do ser, ou alumno vai descubríndoa -tendo en conta os niveis de aprendizaxe propios de cada idade- nas manifestacións relixiosas e culturais do seu contorno, non progreso e humanización do propio ser humano, nas linguaxes da Biblia, nos modelos cristiáns de referencia e, particularmente, na persoa de Jesús e a súa presenza na comunidade cristiá.

O ensino relixioso católico contempla ou fenómeno relixioso nas súas distintas dimensións. A opción confesional católica achega a súa propia perspectiva das mesmas:

A **dimensión cultural e histórica** está presente non ensino relixioso, dado que ou patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos. Neste sentido, a Relixión católica deu os seus froitos na arte, nos sistemas de significación moral, na creación popular e na acción social. Por iso, ou currículo dá opción confesional católica ensina a incidencia que ou cristianismo -nos seus contidos doutriniais e ás súas formas históricas- tivo e ten na cultura española e europea.

A **dimensión humanizadora** dá opción confesional católica constitúe unha achega eficaz na maduración dá personalidade integral do alumno, enraizando os mesmos obxectivos do sistema educativo nun núcleo referencial de ideas, valores e crenzas que permiten ao alumno dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores. A formación relixiosa católica achega deste xeito unha cosmovisión que fai posible a apertura cara ao fundamento e ou sentido último da vida e, xa que logo, ao sentido dá ciencia, da cultura e da identidade mesma da persoa humana. Trátase de afrontar ás grandes preguntas que ou alumno formúlase e axudarlle a atopar ás respostas que poderá asumir como opción libre e persoal. É finalidade da escola que os alumnos logren ou seu desenvolvemento persoal; ou que non é posible sen unha conveniente fundamentación e orientación cara a un significado último e global da existencia.

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

A **dimensión ético-moral** explicitar ás esixencias morais que implica a mensaxe cristiá. Na opción confesional católica ofrécese un determinado xeito de ver a vida, en cuxa base se atopa un concepto de home, un núcleo referencial de ideas e crenzas, e a proposta dunha escala de principios e valores. O ensino relixioso católica expón, fundamenta e xerarquiza vos valores e virtudes capaces de educar a dimensión moral e social da personalidade do alumno, para facer posible a maduración na responsabilidade, ou exercicio dá solidariedade e dá caridade. Todo iso, como expresión coherente do coñecemento de Deus revelado en Xesús Cristo.

A opción confesional católica preséntase non ámbito escolar, na súa estrutura epistemolóxica ou disciplinar, co **carácter científico** co que, na cultura universitaria, abórdanse ás ciencias dá relixión e a teoloxía. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición nos Estados do noso contorno cultural. O seu estatuto epistemolóxico orixinal entra non ámbito educativo en confrontación e diálogo con aqueles outros tipos de saberes e racionalidade que operan na escola.

Na Educación Secundaria, a opción confesional católica ten en conta ás características psicolóxicas propias dá adolescencia. Nesta idade ou alumno fórmase especialmente a actitude persoal ante ou relixioso dunha forma máis racional e entra nunha fase de interiorización que axunta un descubrimento maior de se mesmo e unha capacidade crecente de abstracción.

Estrutura metodolóxica dos temas:

- a) Axudar a alumno a reflexionar sobre ás situacións propias e ás do seu contorna familiar, social e cultural.
 - dar nome ás experiencias persoais;
 - recoñecer ou que os demais fan ou din;
 - acoller, integrar ás tradicións vivas do seu pobo e sentirse continuador das, de forma positiva e crítica.

- b) Confrontar estas experiencias coa Boa Noticia de Xesús:
 - Informar sobre vos datos específicos do cristianismo;
 - Valorar coa Boa Noticia ás situacións vividas;
 - formular unha síntese teolóxica-bíblica.

- c) Descubrir ás posibilidades que ofrecen os criterios evanxélicos para unha mellora do ser humano e do seu ambiente.

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

d) Descubrir a súa relación e formulación litúrxica, celebrativa e cultural na historia e non seu contorno.

Partir da experiencia que está na base mesma da pedagogía relixiosa debe ser ou normal en todo desenvolvemento exemplificado.

Isto supón:

a. Observamos:

- Os grandes problemas sociais que afectan á humanidade, ás necesidades do mundo contemporáneo.
- Tomar conciencia da realidade social que desencadee interrogantes e promova cambio de actitudes cara á solidariedade e ou compromiso.

Neste apartado 1º pode realizarse en dúas sesións de traballo, nas que os alumnos utilicen os seguintes procedementos:

- Analizar e comentar textos.
- Investigar: buscar datos, interpretalos en situacións similares universais e locais.
- Crear textos a xeito de síntese.
- Dialogar, debater...
- Elaborar mapas, localizar acontecementos neles...

b. Valoramos:

- Para comprender a historia do pobo de Israel: Dende os acontecementos históricos da época e dende a perspectiva da experiencia relixiosa do pobo que interpreta e dá sentido aos acontecementos.
- Xesús de Nazaret, a súa vida e a súa mensaxe.
- A comunidade cristiá vive e celebra a súa fe en Xesús.
- Todo iso permite ler e dar unha resposta de sentido aos acontecementos, persoais e sociais.

O desenvolvemento deste 2º apartado pode levarse a cabo en catro sesións de traballo utilizando os seguintes procedementos:

- Practicar o método bíblico, tendo en conta que este momento evolutivo se corresponde coa etapa crítica de empezar a procura de sentido.
- Analizar e comentar textos, comparar os seus datos, etc.

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

- Localizar personaxes históricos, feitos, acontecementos, datos xeográficos, elaborar mapas.
- Ler criticamente vos relatos bíblicos.
- Practicar xogos de relación entre textos.
- Actualizar relatos, sucesos, acontecementos bíblicos.
- Coñecer e utilizar ou vocabulario básico.

c. Respondemos e expresamos:

- Estilo de vida cristiáns e expresións de fe que comprometen a nosa vida.
- Síntese dinámica de conceptos e actitudes.
- Formular e relacionar vos contidos dá mensaxe cristiá con personaxes e expresións litúrxicas e culturais.

Este apartado organízase en catro momentos:

a) Dende a Biblia e a Tradición

Coa axuda do vocabulario específico do tema e co contido, elaborasen unha síntese dous contidos de fe cristiá traballados non tema.

b) Dende a vida das persoas

Presentamos aos alumnos biografía de personaxes que encarnan vos valores e actitudes fundamentais descubertos non tema.

c) Dende a cultura

Descubrimos signos das nosas tradición cristiá que se conservaron e manifestado a través d cultura, a arte, ás tradicións, etc.

d) Dende a oración

Con diferentes linguaxes exprésase de modo celebrativo canto se traballou non tema. Realízase en catro momentos:

1. Motivación
2. Presentación de signos.
3. Lectura de textos bíblicos
4. Oración e canción.

7. MATERIAIS CURRICULARES E RECURSOS DIDÁCTICOS

IES XERMÁN ANCOECHEA QUEVEDO- A POBRA DE TRIVES

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

Os materiais teñen unha función de axuda para poder realizar ás intencións educativas. A selección de materiais e recursos responden a criterios que teñen en conta o contexto educativo e ás características dos alumnos, e han de estar ao servizo das intencións.

Distinguimos os materiais curriculares que necesita o profesorado, xa que eles han de elaborar e realizar o proxecto curricular, organizar os aprendizaxes, seleccionar as estratexias didácticas, facer o seguimento dos procesos de ensino-aprendizaxe, etc. Esas actividades así como a elaboración de programacións, a selección de actividades axeitadas, a toma de decisións en canto ao espazo, tempo, agrupamento, todo isto require un material apropiado.

Estes materiais han de ser variados, orientativos, han de ofrecer perspectivas amplas, con varias posibilidades de concreción. Os materiais e recursos didácticos dos alumnos (libros, cadernos, materiais autocorrectivos, textos, audiovisuais, casetes, materiais plásticos, etc) responderán a decisións polo equipo docente. Na selección poden seguirse estes criterios: posibilidades distintas de concreción, que non sexan discriminatorios, que permitan o uso común, que non impliquen malgaste innecesario, que se sometan ás normas de seguridade non seu manexo e información.

RECURSOS DIDÁCTICOS

A materia observará e concretará os principios de carácter psicopedagóxico que constitúen a referencia esencial para unha formulación curricular coherente e integradora entre todas as disciplinas dunha etapa que debe respectar un carácter común á vez que respectuoso coas diferenzas individuais. Son os seguintes:

- A nosa actividade como profesores será considerada como mediadora e guía para o desenvolvemento da actividade construtiva do alumno. Terá como referente o desenvolvemento das competencias básicas da Educación Básica.
- Partiremos do nivel de desenvolvemento do alumno, ou que significa considerar tanto as súas capacidades como os seus coñecementos previos.
- Orientaremos a nosa acción a estimular non o alumno a capacidade de aprender a aprender.
- Promoveremos a adquisición de aprendizaxes funcionais e

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

significativas.

- Buscarán formas de adaptación na axuda pedagóxica ás diferentes necesidades do alumnado.
- Impulsaremos un estilo de avaliación que sirva como punto de referencia á nosa actuación pedagóxica, que proporcione ao alumno información sobre ou seu proceso de aprendizaxe e permita a participación do alumno non mesmo a través da autoavaliación e a coavaliación.
- Fomentaremos ou desenvolvemento da capacidade de socialización e de autonomía do alumno.

Os contidos da materia preséntanse organizados en conxuntos temáticos de carácter analítico e disciplinar. Non obstante, estes conxuntos integraranse na aula a través de unidades didácticas que favorecerán a materialización do principio de inter e intradisciplinariedade.

Outros recursos didácticos usados son:

- Vídeos sobre temas do curriculum.
- Diapositivas.
- Transparencias.
- Biblia, Novo Testamento..
- Documentos Conciliares.
- Catecismo da igrexa católica.

8. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN DA APRENDIZAXE DOS ALUMNOS

DECISIÓNS ACHEGA DÁ AVALIACIÓN

Segundo indica o currículo oficial, os criterios de avaliación establecen o tipo e o grao de aprendizaxe que espera que os alumnos vaian alcanzando ao longo da Educación Secundaria Obrigatoria con respecto ás competencias básicas e ás capacidades indicadas nos obxectivos xerais. O nivel de cumprimento destes obxectivos en relación cos criterios de avaliación fixados non ha de ser medido de forma mecánica, senón con flexibilidade, e tendo en conta a situación do alumno, ou curso en que se atopa, ademais das súas propias características e posibilidades. Á súa vez, a avaliación cumpre fundamentalmente unha función formativa, porque lle

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

ofrece ao profesorado uns indicadores da evolución dous sucesivos niveis de aprendizaxe dous seus alumnos, coa conseguinte posibilidade de aplicar mecanismos correctores das insuficiencias advertidas. Por outra banda, eses indicadores constitúen unha fonte de información sobre ou mesmo proceso de ensino. Por iso, os criterios de avaliación veñen ser un referente fundamental de todo ou proceso interactivo de ensino e aprendizaxe.

Para que os criterios de avaliación poidan realmente cumprir esta función formativa é preciso que se utilicen dende ou comezo do proceso de aprendizaxe; xa que logo, é fundamental contar cos criterios para cada curso e, nel para ás unidades didácticas, xa que canto antes identifíquense posibles dificultades de aprendizaxe, antes a poderá reaxustar a intervención pedagóxica.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Se a avaliación constitúe un proceso flexible os procedementos haberán de ser variados. Para recoller datos podemos servirmos de diferentes procedementos de avaliación:

- * A observación de comportamentos.
- * Entrevistas.
- * Probas.
- * Cuestionarios orais e escritos.

Os datos recóllense en diversos instrumentos para a avaliación. Podemos clasificalos en oficiais, neles ou formato foi determinado pola administración, ou persoais, de formato libre seleccionados ou construídos polo profesor ou equipo de profesores.

Son documentos de rexistro oficial: infórmesvos de avaliación individualizados, ou expediente académico do alumno, ou libro de escolaridade e ás actas de avaliación.

Entre os instrumentos de rexistro do profesor ou equipo poden ser utilizados escalas de valoración (para contidos de tipo actitudinal e procedemental) e listas de control (para obxectivos e contidos vinculados ao dominio conceptual).

AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO

Ás normas de avaliación en Educación Secundaria establecen que os profesores avaliarán os procesos de ensino e a súa propia práctica docente

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

en relación co logro dúas obxectivos educativos do currículo. Esta avaliación terá tamén un carácter continuo e formativo e incluírá referencias a aspectos tales como:

- * A organización da aula.
- * O aproveitamento dos recursos do centro.
- * A relación entre profesor e alumnos.
- * A relación entre profesores.
- * A convivencia entre alumnos.

TIPOS DE AVALIACIÓN E RECURSOS METODOLÓXICOS

Avaliación inicial

Para coñecer o desenvolvemento do alumno e a súa bagaxe de coñecementos e actitudes previos

Elementos:

- Tres problemas sociais.
- Tres escenas bíblicas.
- Tres modelos cristiáns de referencia.

Metodoloxía

- Diálogo para identificar, describir e evocar personaxes e situacións.
- Traballo en pequeno grupo para responder a un cuestionario.
- Traballo persoal para:
 - Describir un problema.
 - Identificar un personaxe.
 - Evocar valores.

Avaliación formativa

Para avaliar o proceso de maduración e aprendizaxe ao longo do desenvolvemento do tema

- Observación da actividade diaria do alumno.
- Valoración do desenvolvemento das súas capacidades.
- Seguimento do proceso de ensino aprendizaxe.
- Valoración de desenvolvemento das súas capacidades.
- Resposta a cuestionarios.
- Comentario de textos bíblicos.
- Expresións de fe.

Avaliación final

Para constatar a se conseguiron ás intencións educativas ao termo do proceso de ensino-aprendizaxe

- Identificando e describindo ou que aprenderon.
- Relacionando, aplicando e transferindo vos contidos.
- Analizando criticamente a realidade, describindo ou significado dos relatos e buscando na vida dous modelos propostos ás motivacións das súas accións e compromisos.

9.- SISTEMA DE CUALIFICACIÓN

Carácter da avaliación

1. A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado será continua, terá carácter formativo e orientador e será diferenciada segundo ás distintas materias do currículo.

2. A avaliación levarase a cabo tendo en conta os diferentes elementos que constitúen ou currículo: ás competencias básicas, os obxectivos, vos contidos e criterios de avaliación de cada unha das materias ou ámbitos, establecidos non Decreto 133/2007, do 5 de xullo, polo que se regulan ás ensinanzas da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia, e a concreción que fagamos non noso proxecto educativo. Terá como referentes ás competencias básicas e os obxectivos xerais da etapa. Os criterios de avaliación das materias serán ou referente fundamental para valorar tanto ou grao de adquisición das competencias básicas como a consecución dous obxectivos.

3. A avaliación será continuo en canto que forma parte do proceso de ensino aprendizaxe e terá carácter formativo e orientador permitindo detectar ás dificultades non momento que se producen e, en consecuencia, incorporar medidas de ampliación, enriquecemento, reforzo ou de adaptación que permitan garantir a adquisición das aprendizaxes imprescindibles para continuar ou proceso educativo do alumnado e unha mellor adecuación da práctica docente.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN (AVALIACIÓN ORDINARIA E EXTRAORDINARIA).

Na avaliación ordinaria vos procedementos serán vos seguintes.

Para obter a cualificación global valoramos:

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

- Ou caderno de clase, que se revisará periodicamente.
- Ou traballo individual e de grupo.
- Ás actividades fora da aula, saídas, aula de internet...
- Ás probas orais e escritas.

Os criterios de cualificación efectuaranse en base aos seguintes baremos:

- Darase ou 50% de puntuación aos exames.
- O 40% aos traballos, caderno e exposicións.
- O 10% á actitude e participación en clase.
- A actitude na aula, cos compañeiros, fronte a materia, vos recursos do centro...

Dentro do período da avaliación realizaranse unha ou varias probas (por unidade, por materia...), e unha proba final que abranguerá todo o contido traballado durante a avaliación e puntuará dobre.

Na avaliación Extraordinaria non mes de setembro valoraremos:

20% Caderno de traballo

80% Proba escrita

10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E ADAPTACIÓNS CURRICULARES

Avaliación do alumnado con necesidade específica de apoio educativo

1. A avaliación do alumnado con necesidade específica de apoio educativo rexerese, con carácter xeral, polo disposto na presente orde.
2. Sen prexuízo do anteriormente indicado, na avaliación do alumnado que presente necesidades educativas especiais, que curse ás ensinanzas correspondentes á educación secundaria obrigatoria con adaptacións curriculares significativas, de acordo co artigo 14º. 4 do Decreto 133/2007 ,a avaliación e promoción tomará como referencia os obxectivos e os criterios de avaliación fixados nas adaptacións curriculares.

Medidas de reforzo:

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

As capacidades propostas na programación didáctica deben ser alcanzadas por todos os alumnos do grupo. Por iso, vos cambios e ás adaptacións para os alumnos que mostren un ritmo de ensino-aprendizaxe máis lenta que ou resto débense considerar ás seguintes pautas ou medidas:

- a. De reforzo permanente dous logros obtidos.
- b. Demostración, por parte do profesor, do valor dous contidos que se están aprendendo.
- c. Variación dous recursos materiais cos que se presentaron vos contidos anteriormente.
- d. Crear un clima de traballo non que ou alumnos non tema presentar ás súas dificultades.
- e. Reforzo de contidos procedimentales relevantes que a convertan en actividades para eses alumnos con dificultades de aprendizaxe.

Medidas de ampliación

O sistema de avaliación continua, fai posible adaptar ou traballo a aqueles alumnos que mostran un interese ou capacidade máis rápida do seu aprendizaxe en relación cos demais alumnos. Para este grupo de alumnos pódense considerar pautas ou medidas de ampliación como ás seguintes:

- a. Propor aos alumnos contidos e actividades que lles permita afondar nos conceptos, procedementos e actitudes xa traballados.
 - b. Suxerirlles traballos en grupo ou individuais que eles poidan realizar.
 - c. Pedirlles que axuden aos compañeiros que presentan problemas de aprendizaxe. Con esta actividade preténdese crear un clima de solidariedade e de compañeirismo.
- Nesta etapa de Secundaria Obrigatoria, a atención á diversidade de interese, actitudes e motivacións dous alumnos, debe ser tida en conta á hora de planificar os grupos de traballo e de débache non aula. Os agrupamentos flexibles do alumnado e a planificación flexible e variada de materiais e de actividades de traballo, facilitan ou desenvolvemento déaste principio educativo.

Adaptacións curriculares

Son un conxunto de modificacións nos diferentes elementos da proposta educativa desenvolvida para un determinado alumno que se realiza tras unha ampla valoración do alumno e ou seu contexto co fin de responder ás súas necesidades educativas especiais.

11. ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN PARA OS ALUMNOS CON MATERIAS PENDENTES E ÁS AFONDAMENTOS E REFORZOS PARA LOGRAR A RECUPERACIÓN

En cada unha das Unidades Didácticas, hai unha serie de coñecementos básicos e ensinados mínimos que todos os alumnos han de ser capaces de adquirir. Estes mínimos adóitanse presentar en letra grosa para facilitar selección. Ademais nas actividades sempre se expoñen conceptos básicos da unidade que os alumnos responderan, ou fichas que iran elaborando. Desta forma tense unha serie de actividades de conceptos básicos e coñecementos mínimos que deben presentar nun caderno de traballo.

12 ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Ás actividades complementarias e extraescolares, así como ou obxectivo que se pretende en cada unha das son:

- Convivencias cristiás.
Obxectivo: Experimentar a presenza do outro, compartindo valores humanos e cristiáns.
- Celebracións da Palabra.
Obxectivo: Expresar e compartir a fe dende un texto Bíblico.
- Asistencia a representacións teatrais sobre temas relixiosos: representacións do Nadal, coresma, etc.
Obxectivo: Expresar a fe dende a arte e ás tradicións.
- Celebracións do perdón: Advento e coresma.
Obxectivo. Descubrir a misericordia e ou perdón Divos para ofrecer así ou noso perdón aos demais.

13. TRATAMENTO DO FOMENTO DÁ LECTURA

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

FASE: 1-PRIMEIROS PASOS

OBXECTIVOS

1. -Comprender a Biblia, como palabra de Deus aos homes e norma fundamental da fe e a vida cristiá.
2. -Afondar non coñecemento de Xesús para valorar a súa historicidade e adquirir os elementos necesarios para unha axeitada comprensión do mensaxe dous evanxeos.
3. -Análise das virtudes do heroe en contraposición CoA do antiheroe. Capacidade transcendente do home e conciencia e pervivencia da súa dignidade.

ACTIVIDADES PARA A CONSECUCIÓN DÚAS OBXECTIVOS ENUNERADOS

-para a materialización e consecución dúas obxectivos do ensino secundaria obrigatoria, propóñense ás seguintes actividades que os alumnos poderán realizar visitando de forma periódica a seguinte dirección de Internet www.religión.profes.net.

- a) Relacionado co primeiro obxectivo, os alumnos poderán realizar un xogo de preguntas sobre a Biblia. Ao final de clase procederase á corrección desta.
- b) Para afondar na figura de Xesús de Nazaret os alumnos poderán ler e adiviñar ás Parábolas.
- c) Na actividade que complementa ou terceiro obxectivo sobre a capacidade transcendente do home, os alumnos realizarán ás cuestións sobre valores non cinema. Preguntas referidas á película Gladiador.

FASE: 2-INTEGRACIÓN DIDÁCTICA

OBXECTIVOS

1. Situarse ante a dignidade dá persoa humana pola súa orixe, a súa transcendencia e a súa finalidade, e descubrir os elementos do feito relixioso e ás súas distintas manifestacións na historia e na vida dous pobos, que responden ás súas grandes preguntas sobre a existencia.
2. Analizar os interrogantes profundos do ser humano, (vida, morte, dor), para valorar ás respostas que a fe cristiá da sobre ou sentido dá vida.
3. Coñecer vos documentos fundamentais da fe católica que conteñen a mensaxe cristiá, para comprender e expresar axeitamente esta mensaxe revelada e ás súas formulacións de fe.
4. Saber utilizar a Biblia situándoa na súa orixe, forma e finalidade e interpretación adecuada en relación coa historia e experiencia relixiosa de Israel e como expresión da revelación de Deus Pai aos homes.

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

5. Identificar a Jesucristo como Fillo de Deus encarnado entre os homes mediante o coñecemento e análise da súa mensaxe, vida e presenza polo Espírito Santo na Igrexa.
6. Coñecer e valorar o sentido e finalidade da Igrexa como a realización institucional do servizo de humanización e salvación que Cristo ofrece ao ser humano, e descubrir a súa achega nos feitos máis importantes da historia española e europea.
7. Interpretar o significado dos signos e símbolos relixiosos máis relevantes, con especial atención aos sacramentos e ás celebracións relixiosas máis estendidas no ámbito social e relixioso, evitando discriminación por crenzas relixiosas.
8. Descubrir os fundamentos racionais e da revelación que xustifican o ensino moral da Igrexa e orientan os hábitos sociais relacionados coa vida, a saúde, a sexualidade, o amor, o uso e consumo dos bens e o medio.

ACTIVIDADES PARA A CONSECUCIÓN DOS OBXECTIVOS ENUNERADOS

- a) Para a consecución do primeiro obxectivo, relacionado coa dignidade da persoa humana, os alumnos/ás visitarán a web: www.profes.net
Na devandita actividade realizarán as cuestións referidas na web á película Gladiator.
- a) Relacionado co segundo obxectivo sobre as interrogantes do ser humano, os alumnos poderán visitar a páxina web:
<http://www.iglesia.org/articulos/fenomenodolor-04.php>
Os alumnos poderán ler os artigos, realizar o vocabulario das palabras non entendidas e sacar as ideas principais para o seu posterior debate.
- b) Para a consecución do terceiro obxectivo, sobre os documentos fundamentais da fe católica, consultarán a seguinte web:
<http://www.Usuarios.lycos.es/Osorno-rbornschein/>
Buscarán no Catecismo da Relixión Católica os Sete Sacramentos, clasificándolos e interpretando os seus principais símbolos.
- c) Para a consecución do sexto obxectivo, sobre a finalidade da Igrexa, consultarán a seguinte web:
<http://www.churchforum.org/info/doctrina/jerarquia.htm>.
Realizarán unha lectura con busca de vocabulario e un esquema do texto.
- d) Para a consecución do obxectivo sétimo, sobre o significado dos símbolos relixiosos, consultarán a web:
<http://escatolic.net/celebraciones/83/1364/articulo.php?id=1666>.
Realizarán unha consulta e interpretación dos diferentes símbolos.

PROGRAMACIÓN- RELIXIÓN CATÓLICA - 2º-4º E.S.O

O fomento da lectura, ou impulso á expresión oral e escrita, ás tecnoloxías da información e a comunicación e a educación en valores, son obxectos de ensino-aprendizaxe a cuxo impulso deberemos contribuír. Constitúen exemplos diso os seguintes:

- Utilización das novas tecnoloxías para ou tratamento da información.
- Interese pola lectura de todo tipo de publicacións que acheguen á realidade global na que vivimos.
- Estimulación do gusto pola lectura, a reflexión e ou comentario de textos literarios e eclesiásticos de diferentes épocas, posicionamentos e autores.
- Actitude de procura de canles comunicativas, creativas e persoais.
- Respecto polas normas básicas que significa ou feito relixioso.
- Valoración da relixión como elemento sociocultural e como vehículo de transmisión e creación cultural.
- Valoración crítica das mensaxes que transmiten os medios de comunicación social e a publicidade, mostrando especial sensibilidade cara aos que supoñen unha discriminación social, sexual, racial etc., e cara a aqueles que destacan ou importante papel que a relixión xoga nas sociedades e na cultura.
- Sensibilidade estética ante ás producións artísticas, propias e alleas, arredor do tema relixioso, valorando os elementos creativos e innovadores.

14. TRATAMENTO DÁS TIC

1. Uso dás TIC's (vídeo, canón, ordenador) como profesional docente:

- Uso ordinario de vídeo, canón e computador na área de relixión e prácticas de laboratorio

2. Uso dás TIC's non centro a nivel organizativo.

- Apoio metodolóxico para relatorios, charlas didácticas, presentación do Plan de Centro, Xornadas de sensibilización, Xornadas de planificación, Gradación de alumnos de 4º de ESO,
- Formación de profesores: Cursos de resolución de conflitos, Misión compartida
- Celebracións relixiosas con alumnos, pais e profesores.

3. Uso das TIC's como apoio metodolóxico na aula; - en que intres, onde, como?

- Para explicación dús temas
- Para explicación de traballos realizados polos alumnos.
- Para facilitar aos alumnos páxinas Web de consulta e investigación
- Mostrar ou esquema dá Webquest e Webcuestión e inicialos na elaboración de traballos sinxelos.
- Non laboratorio para ilustración dás prácticas.

- Actividades que realizan os alumnos na túa materia/ aula empregando ou ordenador.

- Páxina Web de relixión
- Presentacións PowerPoint
- Xogos didácticos.
- Oracións
- Representacións.
- Vídeos.
- Encrucillados.
- Cancións.